

Il sviluppader, persuna dils impuls

La Regiun Surselva sto encurir ina nova persuna pil post da svilup regional. Rudolf Büchi banduna culla fin da november 2022 la casa Surselva a Glion per suprender ina nova incumbensa ella regiun. Era la piazza dil meinagestium Duri Blumenthal vegn libra.

AUGUSTIN BEELI/FMR

Il sviluppader regional sustegn firmas, vischnauncas, privats e regiun cun ideas ed intradescha projects: quei ei la descripziun groppa dalla lavur da Rudolf Büchi. Pilpli davos las culissas s'engascha el per innovaziuns. El sesprova da dar impuls all'economia regionala, da trer fatschentas e promover la Surselva sco regiun da lavur e da habitar. Rudolf Büchi ei dapi treis onns e miez sviluppader regional dalla Surselva. «El ei il pli gitg en uffeci da tuts endisch posts ch'ei dat el Grischun», constatescha Duri Blumenthal. Il meinagestium dalla Regiun Surselva conferma ch'ina midada en quei post impurtant ei en vesta. El sereferescha sigl inseurat ch'ei publicaus oz ellas gasettas. En consequenza d'ina occupaziun nova enquerien els ina ni in menader pil svilup regional. Igl ei in dad endisch tals posts ch'ei dat en tuttas regiuns grischunas.

Lantschar agens projects

Sin damonda dalla FMR ha Rudolf Büchi buca vuliu prender posiziun tier sia decisiun da midar piazza. Dapi ch'el ei en uffeci ha el saviu muentar e promover enqual caussa. D'ina vart ha il promotur dall'economia da sustener ideas cun menar ils interessents a fontaunas finanziarias. Sia reit da contacts ei stada d'engrau al sviluppader regional dalla Surselva. El ei involvas en numerus projects currents da giudem tochen sisum la vallada. Dapertut eis el informaus, el intermediatescha e cussegia. Resort Dieni Ruera, Lag Salischnas Surrein, funiculara Glion-Péz Mundaun, casti Löwenberg Schluein, albiert da giuventetgna Laax ein mo tschun da biars projects ch'el ei cumpigliaus e che s'audan tier ses dossiers.

Da tschella vart sviluppescha ed organisescha el sez projects da pilot. «En quei post drova ei ina persuna iniziativa che sa luvrar independentamein, e ch'ei era habla da metter en moviment zatgei», gi Duri Blumenthal. Onn vargau ha il post da svilup lantschau la discussiun «Avegner Surselva». Alla gronda retschera online ein 1200 persunas separticipadas. Persunas selezziunadas casualmein ord la populaziun han plinavon accumpignau in process participativ. Ellas discussiuns cun quella gruppa eis ei semussau ch'il meini da quellas persunas ei representativ pil resultat dalla vasta retschera sur lingia digitala. Finamira eis ei stau d'eruir ils basegns, da formar in muossavia, ina directiva per la regiun e sias vischnauncas.

Luvrar pils basegns dalla regiun

Il sviluppader regional ei en scadin cass ina persuna da clav per l'economia e la societad.

L'entrada dalla Casa Surselva, la sedia dalla Regiun Surselva a Glion.

FOTO AUGUSTIN BEELI

«Nus sperein che nus anflien ina persuna qualificada per Ruedi Büchi», puntuescha il meinagestium dalla Regiun Surselva. In avantatg po esser ch'il sviluppader regional ei buca pli in funzionari cantunal. «Dapi in onn e miez ei la Regiun il patron da lavur, e buca pli gl'Uffeci cantunal d'economia e turissem», declara Duri Blumenthal. La persuna che surpren il post, sa pia luvrar cumpleinamein per la regiun, e sto buca suandar normas, plans e concepts cantunals. La libertad d'agir tenor basegns dalla regiun ei puspei garantida. Igl ei franc in avantatg che motivescha da s'engaschar ella regiun per la regiun. Tenor cunvegna paga il Cantun ina contribuziun pauschala annuala vid ils cuosts dil post da svilup. Quei niev sistem po haver influenzau positivamein gl'effect dalla lavur da Rudolf Büchi.

Buca mo en quella partiziun dalla Regiun Surselva dat ei mutaziuns. La Cumissiuun regionala ha fatg elecziuns tier dus auters posts. Niev menader digl Uffeci da stadi civil Surselva ei Silvio Caviezèl, el ei successur da Peter Gallmann ch'ei ius la fin d'october 2021 en pensiuun. Niev funzionari da stadi civil ei Rafael Demont. Era egl Uffeci da stumadira e con-

cuors Surselva ha ei dau midadas: Albert Christell ei ius la fin da fevrer 2022 en pensiuun, igl 1. da mars ha Roger Berther surpriu quei post sco niev menader da quei uffeci.

(mira commentari dretg)

Era Duri Blumenthal cala

En casa Surselva a Glion ei in'otra midada en vesta. Il meinagestium Duri Blumenthal ha confirmau sin damonda dalla FMR che siu post vegni scretts ora questa stad. Gl'um dall'annada 1958 vegn pensiunau gl'onn proxim. Duri Blumenthal, filolog promoviu, ei dapi il 2000 menader operativ dalla Regiun Surselva. Tochen 2015 senunnava quella Corporaziun da vischnauncas Surselva. Igl ei stau la regiun da model per la reorganiziun territoriala ch'il cantun Grischun ha realisau da 2013 tochen 2015. Duri Blumenthal meina ina squadra da ver 40 persunas, el ei era menader administrativ dil Center da formaziun Surselva e digl Implont Plaun Grond per la dismessa da rumien.

COMMENTARI

Encurir glied cun influenza

AUGUSTIN BEELI/FMR

Actualmein ei la societad svizra arrivada ella perioda da biars pensiunaments e midadas da personal. Ils «babyboomers» astgan ni ston ir, ed ils giuvens astgan ni ston remplazzar els. Sper quels pensiunaments programai e planisai dat ei las midadas usitadas da piazzas. Pilpli fa negin stem dallas mutaziuns. Glied vegn e glied va – tgi spetga vess d'astgar calar, e tgi ha tema da schar dar.

Ei dat differents posts da clav en Surselva. Pilpli eis ei las piazzas da cader dils uffecis cantunals, comunals e regionalis. Els presidents dallas vischnauncas grondas ein talas persunas cun influenza. Els ni ellas ein buca pli voluntaris, mobein han in salari en piazza cumpleina ni parziala. Ella Conferenza dils presidents han quellas persunas da decider projects che pertuccan tuts. La maioritad dalla populaziun ei buca cunscenta tgei gronda influenza che quella conferenza ha. Ils biars gnanc enconuschan l'instituziun. La maioritad sa era buca tgei ch'il sviluppader regional fa e tgei influenza ch'il meinagestium dalla Regiun Surselva ha. Quei ein posts da cader da gronda responsabladad e peisa.

Igl ei da sperar che glied giuvna ch'enconuscha bein la Surselva s'interesseschien per quellas piazzas. Ei dat avunda giuvens e giuvnas che han studegiu, che fussen qualificai e che savessen contribuir al svilup futur dalla regiun. Ina eventuala cumissiuun d'elecziun duei seconcentrar sin glied che ha sensori buca mo per management e reits da finanzas, mobein era affinitad per la cultura, las reits socialas e la mentalitad dalla regiun. Cun quella pintga cundiziun savess la Surselva jugar vinavon sia rolla da pioniera e model.

FLEM

Accident cun quater autos

Silla via principala denter Flem e Trin ha ei dau la mesjamna suentermiezi in accident cun quater autos – duas persunas han stuiu vegnir transportadas en spital. Cuort suenter las 16.00 ein in um da 61 onns ch'era da viadi en direcciun Trin, sviaus sil cuntervial en in caraun. Igl ei collidau cun treis autos ch'eran da viadi en direcciun Flem. Igl um ch'era da viadi en direcciun Trin, sco er ina dunna da 56 onns, ein vegni blessai levamein. Omisus ein vegni transportai cull'ambulanza el Spital cantunal a Cuera. Treis dils quater autos ein vegni donnegiai diltuffatg. (rtt/fmr)

Igl accident ei capitaus denter Flem e Trin.

FOTO MAD

Professiuns tecnicas che fascineschan

Giuvnills ell'elecziun dalla clamada han giu la caschun d'emprerder d'enconuscher las professiuns tecnicas dalla Distec SA a Mustér la mesjamna suentermiezi. Quella revista da professiuns ei in da plirs arranschaments che l'interpresa organisescha per propagar sias clamadas e piazzas d'emprendissadi.

HANS HUONDER/FMR

Quater giuvens han nezegiau la caschun d'emprerder d'enconuscher empau pli detagliadamein la Distec SA e surtut las professiuns da polimecanist e mecanist da produziun. «Nus essan cuntents cun quella participaziun e sch'in da quels quater sedecida da far tier nus igl emprendissadi, essan nus gia fetg cuntents», di Pierino Bisquolm che meina la partiziun dils emprendists dapi rondun quater onns. Sper quella revista organisescha la Distec SA era orientaziuns ellas scolas e separticipescha al Pass da vacanzas.

Buca mintg'onn tuttina

La finamira dalla Distec SA ei d'instruir en tut denter 15 e 20 emprendistas ed emprendists. Els davos onns ei quei diember buca vegnius contonschius, il mument eis ei endisch ella partiziun tecnica.

Pierino Bisquolm declara als giuvens interessai ina dallas partiziuns dalla Distec SA.

FOTO HANS HUONDER

Fetg bein vesa ei denton ora pigl onn vegnent. «Nus survegnin tschun novs emprendists per las professiuns tecnicas, leutier in'emprerdista mercantila. Quei ei secapescha fetg bien», puntuescha Pierino Bisquolm. Igl interess per las professiuns tecnicas dalla Distec SA s'ariveschia onn tier onn. In onn hagien ins pli biars, in auter onn pli paucs.

Grond spectrum da products

La gronda part dils emprendists deriva dalla Surselva, mo ils davos onns han era giuvnills dil contuorn da Cuera e Landquart absolvii lur emprendissadi a Mustér. Il motiv persuerter ei segiramein la gronda varietad da products dalla Distec SA. Ella producescha numnadamein per l'industria medicinala entochen l'aviatica e l'aeronautica. «In aschi grond spectrum da secturs da produziun sco nus han paucs. In dils motifs persuerter ei

segiramein era che nus disponin dils certificats corrispundents per astgar producir tocca per biars secturs specials», di Pierino Bisquolm. El constatescha denton era: «Survegnir emprendists ei fetg grev. Dad ina vart ein las annadas bia pli pintgas che pli baul, da l'otra vart han ils giuvnills biars pusseivladads d'emprendissadi cheu ella regiun.»

Menaschi da precisium

La Distec SA ei in menaschi che lavura cun aulta qualid e precisium. Sia paletta da produziun sil sectur dall'elavuraziun da metal ei fetg gronda. Leutier s'auda era la montascha da gruppas da construcziun e la produziun da cumponentas, la produziun da tocca resgiada cun CNC sco era prototips e serias pintgas. Sper la lavur cun materia usitada sco itschal ed alumini, elavurescha ella era material d'aulta qualid sco invar e titan.